

Posudek diplomové práce Lenky Vebrové

Romská populace v Evropě

Předložená diplomová práce má 72 stran a 2 nestránkované přílohy (7 stran). Je rozdělena do 9 kapitol, úvodu a závěru. Kapitoly jsou různě rozsáhlé a z jejich výčtu vyplývá moje první a nezávažnější kritika, ke které se ještě vrátím. Po úvodu se diplomantka věnuje vymezení národnostních menšin v Evropě; obsahem této stručné kapitoly jsou jednak různé definice menšin, jednak jejich zastoupení v různých evropských zemích. Není rozlišováno mezi menšinami a cizími státními příslušníky. Nejrozsáhlejší a zajímavá kapitola se týká historie a původu Romů. Diplomantka sebrala množství informací a rozdělila je 8 subkapitol, které jsou srovnány časově: příchod Romů na evropský kontinent, Indický původ Romů, Romové ve středověku, Pronásledování Romů ve střední a západní Evropě v 16.-18. století, Postavení Romů ve východní a jihovýchodní Evropě ve stejné době, Romové v 19. století, Nacistické pronásledování Romů v Evropě a Romové v Evropě po roce 1945.

Třetí stručná kapitola je věnována rodině a postavení žen a dětí, kterým se romská populace odlišuje od ostatního obyvatelstva. Na tuto kapitolu navazuje ne zcela logicky kapitola Zjišťování národnostní či etnické skladby obyvatelstva v Evropě a následuje ještě méně logicky zařazené kapitoly pátá, Zdroje statistických dat pro studium národnostních menšin, a šestá Romská populace ve sčítání lidu (založená na porovnání výsledků sčítání lidu okolo let 1990 a 2000). Konečně v sedmé kapitole jsou Odhady početního stavu romské populace, v osmé Demografické charakteristiky a v deváté Zdravotní stav romské populace.

Je chybou, že diplomantka se nezamyslela nad strukturou své práce, která nemá žádnou logiku. Logicky je uspořádaná pouze kapitola druhá, a to podle časového hlediska. Nelogicky jsou zařazené i různé informace, např. charakteristika naděje dožití a kojenecká úmrtnost romské populace jsou v kapitole o zdravotním stavu. Demografické charakteristiky se přitom omezují pouze na věkové struktury a dostupné charakteristiky plodnosti s poznámkou o přirozeném přírůstku (není uvedeno, jak se počítá, jestliže není uveden způsob odhadu úrovně úmrtnosti). Problematika potratovosti je také zmíněna v kapitole o zdravotním stavu; nemyslím si, že na základě citované literatury je možné udělat všeobecný závěr o vyšší úrovni potratovosti u romské populace.

Je škoda, že diplomantkou sebraný materiál, který je jistě zajímavý, nebyl lépe logicky utříděn. To je moje nejzávažnější připomínka. Přitom toto utřídění by mohlo být ukázkou, že i se známými informacemi je možno ukázat na nové pohledy. Práce má popisný charakter, oceňuji však srozumitelnost vyjadřování (pouze jsem nerozuměl termínům progresivní obyvatelstvo - str. 1 a specifická natalita - str.64). Přes časté uvádění odkazů na literaturu by někdy bylo vhodné je uvést ještě častěji (např. je celé pojednání o postavení muže a ženy v rodině založené pouze na jediném pramenu, uvedeném na konci této subkapitoly?).

Diplomantka věnovala shromažďování podkladů hodně úsilí; domnívám se však, že jí tematika i bavila. V literatuře je uváděna vynikající práce Frazerova, která se čte jako román. Je škoda, že sebrané informace logicky neuspořádala. Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji klasifikačním stupněm dobře.

V Praze dne 8. září 2006

Prof. Ing. Zdeněk Pavlík, DrSc.